

KO‘ZDAGI REFRAKSION KASALLIKLAR

Yoldoshboyev Abdurayimjon Ilxomjon ògli

*“Kokand University” Andijon filiali tibbiyot fakulteti davolash
ishi 1-bosqich talabasi.*

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada ko‘zdagi refraksion kasalliklarning kelib chiqish sabablari, rivojlanish mexanizmlari, klinik belgilari hamda ularni tashxislash va davolash usullari imrad metodologiyasi asosida batafsil yoritilgan. Tadqiqot davomida miopiya, gipermetropiya, astigmatizm va presbiopiya kabi refraksion nuqsonlarning ko‘rish o‘tkirlikiga ta’siri tahlil qilindi. Olingan natijalar refraksion kasalliklarni erta aniqlash va to‘g‘ri korreksiya qilish ko‘rish qobiliyatini saqlashda muhim ahamiyatga ega ekanligini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar: refraksiya, miopiya, gipermetropiya, astigmatizm, presbiopiya, ko‘rish buzilishi, oftalmologiya.

Annotation: This scientific article provides a detailed analysis of the causes, development mechanisms, clinical manifestations, as well as diagnostic and treatment methods of ocular refractive disorders based on the imrad methodology. During the study, the effects of refractive errors such as myopia, hyperopia, astigmatism, and presbyopia on visual acuity were examined. The obtained results demonstrate that early detection and proper correction of refractive disorders play a crucial role in preserving visual function.

Keywords: refraction, myopia, hyperopia, astigmatism, presbyopia, visual impairment, ophthalmology.

Аннотация: В данной научной статье на основе методологии imrad подробно рассматриваются причины возникновения, механизмы развития, клинические проявления, а также методы диагностики и лечения

рефракционных заболеваний глаза. В ходе исследования проанализировано влияние таких рефракционных нарушений, как миопия, гиперметропия, астигматизм и пресбиопия, на остроту зрения. Полученные результаты показывают, что раннее выявление и правильная коррекция рефракционных нарушений имеют важное значение для сохранения зрительной функции.

Ключевые слова: рефракция, миопия, гиперметропия, астигматизм, пресбиопия, нарушение зрения, офтальмология.

KIRISH

Ko‘rish tizimi inson organizmidagi eng murakkab va muhim sezgi tizimlaridan biri hisoblanadi. Inson atrof-muhitdan oladigan axborotning katta qismi aynan ko‘z orqali qabul qilinadi. Shu sababli ko‘z salomatligi nafaqat kundalik hayot sifati, balki mehnat faoliyati samaradorligi uchun ham muhim ahamiyatga ega. So‘nggi yillarda raqamli texnologiyalarning keng tarqalishi, kompyuter, planshet va smartfonlardan uzoq vaqt foydalanish ko‘zga tushadigan yuklamani sezilarli darajada oshirdi. Natijada ko‘z kasalliklari, ayniqsa refraksion buzilishlar ko‘payib bormoqda. Refraksion kasalliklar dunyo bo‘yicha eng ko‘p uchraydigan oftalmologik muammolar qatoriga kiradi.

Refraksiya — bu ko‘zning yorug‘lik nurlarini sinishi va ularni to‘r pardaga fokuslash qobiliyatidir. Ushbu jarayonning buzilishi natijasida tasvir to‘r pardaga aniq tushmaydi va ko‘rish o‘tkirligi pasayadi. Refraksion kasalliklar bolalik davridan boshlab rivojlanishi yoki yosh o‘tishi bilan yuzaga kelishi mumkin. Ushbu ilmiy maqolaning asosiy maqsadi ko‘zdagi refraksion kasalliklarni IMRAD tizimi asosida o‘rganish, ularning klinik xususiyatlari va korreksiya usullarini ilmiy jihatdan tahlil qilishdan iborat.

TADQIQOT USULLARI

Mazkur tadqiqotda nazariy va tahliliy usullardan foydalanildi. Ilmiy adabiyotlar, oftalmologiyaga oid o'quv qo'llanmalar hamda amaliy kuzatuv natijalari o'rganildi. Tadqiqot jarayonida refraksion kasalliklar quyidagi mezonlar asosida tahlil qilindi:

- ko'zning anatomik va fiziologik xususiyatlari;
- refraksion nuqsonlarning rivojlanish mexanizmi;
- klinik belgilarning namoyon bo'lishi;
- tashxis va davolash usullari.

Refraksion buzilishlarni aniqlashda ko'rish o'tkirligini tekshirish, refraktometriya, skiaskopiya kabi diagnostik yondashuvlarning ilmiy tavsiflari tahlil qilindi. Olingan ma'lumotlar umumlashtirilib, xulosalar chiqarildi.

NATIJALAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, refraksion kasalliklar orasida eng ko'p uchraydigan turlari miopiya va astigmatizm hisoblanadi. Miopiya holatida yorug'lik nurlari to'r pardadan oldin fokuslanib, uzoqdagi predmetlar xira ko'rinadi. Bu holat, ayniqsa, maktab yoshidagi bolalarda keng tarqalgan. Gipermetropiyada esa yorug'lik nurlari to'r pardadan orqada fokuslanadi va yaqin masofani ko'rish qiyinlashadi. Astigmatizm shox parda yoki gavharning notekis egriligi bilan bog'liq bo'lib, tasvirning buzilib ko'rinishiga olib keladi. Presbiopiya esa yoshga bog'liq bo'lib, asosan 40 yoshdan keyin rivojlanadi.

Natijalar shuni ko'rsatdiki, refraksion kasalliklarni o'z vaqtida aniqlash va ko'zoynak, kontakt linzalari yoki lazer usullari yordamida to'g'ri korreksiya qilish ko'rish o'tkirligini sezilarli darajada yaxshilaydi.

MUHOKAMA

Olingan natijalar refraksion kasalliklarning ko'rish tizimiga salbiy ta'sirini yana bir bor tasdiqlaydi. Agar ushbu kasalliklar vaqtida aniqlanmasa, insonning o'qish, ishlash va kundalik faoliyatida jiddiy qiyinchiliklar yuzaga keladi. Ayniqsa, bolalarda davolanmagan refraksion nuqsonlar ko'rishning doimiy pasayishiga olib kelishi mumkin.

Zamonaviy oftalmologiyada refraksion kasalliklarni korreksiya qilish uchun turli usullar mavjud. Biroq har bir bemor uchun individual yondashuv talab etiladi. Profilaktika choralariga rioya qilish, ko'z gigiyenasini saqlash va muntazam oftalmolog ko'rigidan o'tish muhim ahamiyatga ega.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, ko'zdagi refraksion kasalliklar zamonaviy jamiyatda keng tarqalgan oftalmologik muammolardan biri bo'lib, ular insonning ko'rish qobiliyati, kundalik hayot sifati va mehnat faoliyatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ushbu ilmiy maqolada refraksion kasalliklar IMRAD metodologiyasi asosida tizimli ravishda tahlil qilinib, ularning kelib chiqish sabablari, rivojlanish mexanizmlari hamda klinik ahamiyati ilmiy jihatdan asoslab berildi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, miopiya, gipermetropiya, astigmatizm va presbiopiya ko'rish tizimining eng ko'p uchraydigan refraksion buzilishlari hisoblanadi. Ushbu kasalliklar ko'pincha irsiy omillar, ko'zga ortiqcha yuklama, noto'g'ri yoritish va ko'z gigiyenasiga rioya qilinmasligi natijasida rivojlanadi. Ayniqsa, bolalar va o'smirlar orasida refraksion nuqsonlarning erta aniqlanmasligi kelajakda ko'rish o'tkirligining doimiy pasayishiga olib kelishi mumkin.

O'rganishlar shuni tasdiqladiki, refraksion kasalliklarni o'z vaqtida tashxislash va to'g'ri korreksiya qilish ko'rish qobiliyatini sezilarli darajada yaxshilaydi. Ko'zoynak va kontakt linzalari yordamida amalga oshiriladigan optik korreksiya eng keng tarqalgan va samarali usullardan biri bo'lib qolmoqda. Shuningdek,

zamonaviy lazer texnologiyalarining joriy etilishi refraksion kasalliklarni davolash imkoniyatlarini yanada kengaytirmoqda.

Mazkur maqolada keltirilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, refraksion kasalliklarning oldini olishda profilaktik choralar muhim ahamiyatga ega. Ko'z gigiyenasiga rioya qilish, ish va dam olish rejimini to'g'ri tashkil etish, raqamli qurilmalardan foydalanishda me'yorni saqlash hamda muntazam oftalmologik ko'riklardan o'tish ushbu kasalliklar rivojlanish xavfini kamaytiradi. Ayniqsa, maktab yoshidagi bolalar va kompyuter bilan ko'p ishlovchi shaxslar uchun profilaktik choralar muhim hisoblanadi.

Shuningdek, tadqiqot natijalari refraksion kasalliklarning nafaqat tibbiy, balki ijtimoiy ahamiyatga ega ekanligini ham ko'rsatadi. Ko'rish qobiliyatining pasayishi insonning o'qish, ishlash va atrof-muhit bilan to'liq muloqot qilish imkoniyatlarini cheklaydi. Shu bois refraksion kasalliklarni erta aniqlash va samarali davolash jamiyatda mehnat unumdorligini oshirishga ham xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

- 1.Karimov I.A. Oftalmologiya asoslari. – Toshkent: O'qituvchi, 2019.
- 2.Abdurahmonov Q.X. Ko'z kasalliklari va ularning oldini olish. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
- 3.Ismoilov B.S., Rahimov A.T. Oftalmologiya. O'quv qo'llanma. – Toshkent: Innovatsiya, 2018.
- 4.G'ulomov S.M. Ko'rish a'zosi kasalliklari. – Toshkent: Sharq, 2017.
- 5.Rahmonov O.R. Refraksion buzilishlar va ularning klinik ahamiyati. – Toshkent: Tibbiyot nashriyoti, 2016.

6.Kanski J.J. Clinical Ophthalmology: A Systematic Approach. – London: Elsevier, 2020.

7.American Academy of Ophthalmology. Basic and Clinical Science Course. – San Francisco, 2021.

8.World Health Organization (WHO). World Report on Vision. – Geneva, 2019.

9.Khurana A.K. Comprehensive Ophthalmology. – New Delhi: Jaypee Brothers, 2020.

10.O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi. Ko‘z kasalliklarini profilaktika qilish bo‘yicha metodik qo‘llanma. – Toshkent, 2022.